

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	13
------------------------	----

ГЛАВА ПЪРВА

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2023 – 2027 ГОДИНА	15
--	----

Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР)	15
---	----

Раздел I. Директни плащания	15
--	----

1. За кои директните плащания може да се кандидатства от 2023 година?.....	16
1.1. Основно подпомагане на доходите за устойчивост (ОПДУ)	16
1.2. Допълнително преразпределително подпомагане на доходите за устойчивост (ДП-ОПДУ – старото СПП)	17
1.3. Допълнително подпомагане на доходите за млади земеделски стопани (МЗС).....	17
1.4. Специално плащане за култура – памук (ПАМУК)	18
1.5. Обвързани с производството директни плащания	18
1.6. Схеми за климата, околната среда и хуманното отношение към животните (ЕКОСХЕМИ).....	26
1.7. Плащания за малки земеделски стопани (ДЗС).....	32
1.8. Интервенции за преходна национална помощ	33
Несъвместими интервенции.....	34
2. Таван на плащанията	38
3. Мониторинг, контрол и санкции	41
4. Как се кандидатства за директни плащания?	42

Раздел II. Интервенции, свързани с развитие на селските райони	46
---	----

1. Биологично растениевъдство.....	46
1.1. Бюджет по интервенцията	46
1.2. Основна информация за интервенцията.....	46
1.3. Териториален обхват	48
1.4. Допустими кандидати	48
1.5. Размер на финансовата помощ.....	48
2. Биологично пчеларство	50
2.1. Бюджет по интервенцията	50
2.2. Основна информация за интервенцията.....	50
2.3. Териториален обхват	52

2.4. Условия за допустимост	52
2.5. Размер на финансовата помощ.....	52
3. Подпомагане отглеждането на сортове, устойчиви към климатични условия, чрез практики за интегрирано производство	52
3.1. Бюджет по интервенцията	52
3.2. Основна информация за интервенцията.....	53
3.3. Териториален обхват.....	53
3.4. Условия за допустимост	53
3.5. Размер на финансовата помощ.....	53
4. Насърчаване намалението на употребата на продукти за растителна защита и торове през контрол в краен продукт	54
4.1. Бюджет по интервенцията	54
4.2. Основна информация за интервенцията.....	54
4.3. Териториален обхват.....	54
4.4. Условия за допустимост	54
4.5. Размер на финансовата помощ.....	55
5. Насърчаване на естественото опрашване	55
5.1. Бюджет по интервенцията	55
5.2. Основна информация за интервенцията.....	55
5.3. Условия за допустимост	56
5.4. Размер на финансовата помощ.....	57
6. Хуманно отношение към животните и антимикробна резистентност	57
6.1. Бюджет по интервенцията	57
6.2. Основна информация за интервенцията.....	57
6.3. Териториален обхват.....	57
6.4. Условия за допустимост	57
6.5. Размер на финансовата помощ.....	58
7. Насърчаване използването на култури и сортове, устойчиви към климатичните условия	58
7.1. Бюджет по интервенцията	58
7.2. Основна информация за интервенцията.....	58
7.3. Териториален обхват.....	59
7.4. Условия за допустимост	59
7.5. Размер на финансовата помощ.....	59
8. Опазване на застрашени от изчезване местни сортове, важни за селското стопанство	60
8.1. Бюджет по интервенцията	60
8.2. Основна информация за интервенцията.....	60
8.3. Териториален обхват.....	60
8.4. Условия за допустимост	60
8.5. Размер на финансовата помощ.....	60
9. Опазване на местни породи (автохтонни), важни за селското стопанство	61
9.1. Бюджет по интервенцията	61

9.2. Основна информация за интервенцията.....	61
9.3. Териториален обхват.....	61
9.4. Условия за допустимост.....	61
9.5. Размер на финансовата помощ.....	61
10. Традиционни практики за сезонна паша (пасторализъм).....	62
10.1. Бюджет по интервенцията.....	62
10.2. Основна информация за интервенцията.....	62
10.3. Условия за допустимост.....	62
10.4. Размер на финансовата помощ.....	63
11. Поддържане на местообитанията на Червеногушата гъска (Branta ruficollis), Кръстат (царски) орел и Египетски лешояд в орнитологични важни места в обработваеми земи.....	63
11.1. Бюджет по интервенцията.....	63
11.2. Основна информация за интервенцията.....	63
11.3. Териториален обхват.....	64
11.4. Условия за допустимост.....	64
11.5. Размер на финансовата помощ.....	65
12. Възстановяване и поддържане на деградирани пасищни територии.....	65
12.1. Бюджет по интервенцията.....	65
12.2. Териториален обхват.....	65
12.3. Условия за допустимост.....	65
13. Плащания за райони, изправени пред природни или други специфични ограничения.....	66
13.1. Бюджет по интервенцията.....	66
13.2. Основна информация за интервенцията.....	66
13.3. Териториален обхват.....	66
13.4. Условия за допустимост.....	67
13.5. Размер на финансовата помощ.....	67
14. Плащания за земеделски земи в зони от НАТУРА 2000.....	68
14.1. Бюджет по интервенцията.....	68
14.2. Основна информация за интервенцията.....	68
14.3. Териториален обхват.....	68
14.4. Условия за допустимост.....	68
14.5. Размер на финансовата помощ.....	68
15. Инвестиции в земеделски стопанства.....	69
15.1. Бюджет по интервенцията.....	69
15.2. Основна информация за интервенцията.....	69
15.3. Териториален обхват.....	69
15.4. Условия за допустимост.....	69
15.5. Размер на финансовата помощ.....	70
16. Инвестиции в земеделските стопанства, насочени към опазване на компонентите на околната среда.....	71
16.1. Бюджет по интервенцията.....	71
16.2. Основна информация за интервенцията.....	71
16.3. Териториален обхват.....	71
16.4. Условия за допустимост.....	71
16.5. Размер на финансовата помощ.....	72

17. Инвестиции за преработка на селскостопански продукти	73
17.1. Бюджет по интервенцията.....	73
17.2. Основна информация за интервенцията	73
17.3. Териториален обхват.....	73
17.4. Условия за допустимост.....	74
17.5. Размер на финансовата помощ	75
18. Инвестиции за преработка на селскостопански продукти, насочени към опазване на компонентите на околната среда	76
18.1. Бюджет по интервенцията.....	76
18.2. Основна информация за интервенцията	76
18.3. Териториален обхват.....	76
18.4. Условия за допустимост	76
18.5. Размер на финансовата помощ	78
19. Инвестиции за неселскостопански дейности в селските райони	79
19.1. Бюджет по интервенцията.....	79
19.2. Основна информация за интервенцията	79
19.3. Териториален обхват.....	79
19.4. Условия за допустимост	79
19.5. Размер на финансовата помощ	80
20. Възстановяване на земеделски потенциал след природни бедствия или катастрофични събития и инвестиции в подходящи превантивни действия	80
20.1. Бюджет по интервенцията.....	80
20.2. Основна информация за интервенцията	80
20.3. Териториален обхват.....	81
20.4. Условия за допустимост	81
20.5. Размер на финансовата помощ	81
21. Инвестиции в инфраструктура за напояване	82
21.1. Бюджет по интервенцията.....	82
21.2. Основна информация за интервенцията, допустимост, бюджет	82
22. Инвестиции в основни услуги и дребна по мащаби инфраструктура в селските райони	83
22.1. Бюджет по интервенцията.....	83
22.2. Основна информация за интервенцията	83
22.3. Териториален обхват.....	84
22.4. Размер на финансовата помощ	84
23. Запазването на духовния и културния живот на населението в селските райони	84
23.1. Бюджет по интервенцията.....	84
23.2. Основна информация за интервенцията	84
23.3. Териториален обхват.....	84
23.4. Допустими инвестиции.....	84
24. Непроизводствени инвестиции в земеделските стопанства.....	85
24.1. Бюджет по интервенцията.....	85
24.2. Териториален обхват.....	85

24.3. Допустими кандидати и дейности.....	85
24.4. Размер на финансовата помощ	85
25. Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство	86
25.1. Бюджет по интервенцията.....	86
25.2. Основна информация за интервенцията	86
25.3. Териториален обхват.....	86
25.4. Условия за допустимост.....	86
25.5. Размер на финансовата помощ	87
26. Подпомагане на много малки земеделски стопанства	88
26.1. Бюджет по интервенцията.....	88
26.2. Основна информация за интервенцията	88
26.3. Териториален обхват.....	88
26.4. Условия за допустимост.....	88
26.5. Размер на финансовата помощ	88
27. Подкрепа за оперативни групи в рамките на Европейското партньорство за иновации.....	89
27.1. Бюджет по интервенцията.....	89
27.2. Основна информация и допустими кандидати	89
27.3. Териториален обхват.....	90
28. Сътрудничество за къси вериги на доставки	90
28.1. Бюджет по интервенцията.....	90
28.2. Основна информация за интервенцията и допустими кандидати	90
28.3. Териториален обхват.....	90
28.4. Размер на финансовата помощ	90
29. Подкрепа на организации на производители или групи от производители	91
29.1. Бюджет по интервенцията.....	91
29.2. Основна информация за интервенцията, допустими кандидати	91
29.3. Териториален обхват.....	92
29.4. Размер на финансовата помощ	92
30. Популяризиране и подкрепа на схеми за качество, признати от Съюза или от държавите членки, както и тяхното използване от земеделските производители.....	92
30.1. Бюджет по интервенцията.....	92
30.2. Основна информация за интервенцията и допустими кандидати	93
30.3. Териториален обхват.....	93
30.4. Размер на финансовата помощ	93
31. Консултантски услуги и повишаване на консултантския капацитет	94
31.1. Бюджет по интервенцията.....	94
31.2. Основна информация за интервенцията	94
32. Професионално обучение и придобиване на знания	95
32.1. Бюджет по интервенцията.....	95
32.2. Основна информация за интервенцията	95
33. Горскоекологични дейности в горите	96
33.1. Бюджет по интервенцията.....	96

33.2. Основна информация за интервенцията, допустими кандидати	96
34. Подпомагане по НАТУРА 2000 за гори	97
34.1. Бюджет по интервенцията.....	97
34.2. Основна информация за интервенцията, допустими кандидати	97
34.3. Териториален обхват.....	97
35. Залесяване и възстановяване	98
35.1. Бюджет по интервенцията.....	98
35.2. Основна информация за интервенцията, допустими кандидати	98
35.3. Размер на финансовата помощ	98
36. Предотвратяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития	99
36.1. Бюджет по интервенцията.....	99
36.2. Основна информация за интервенцията, допустими кандидати	99
37. Подобряване на здравословното състояние и устойчивостта на горските екосистеми чрез подпомагане провеждането на сечи в горските територии.....	100
37.1. Бюджет по интервенцията.....	100
37.2. Основна информация за интервенцията, допустими кандидати	100
37.3. Размер на финансовата помощ	101
38. Намаляване загубата на биологично разнообразие, опазване на горските местообитания и намаляване на незаконните дейности в горските територии	101
38.1. Бюджет по интервенцията.....	101
38.2. Основна информация за интервенцията, допустими кандидати	101
38.3. Размер на финансовата помощ	102
39. Първична преработка на дървесина.....	102
39.1. Бюджет по интервенцията.....	102
39.2. Основна информация за интервенцията, допустими кандидати	102
39.3. Размер на финансовата помощ	103
Раздел III. Начин на изчисляване	
на Стандартен производствен обем (СПО).....	104
Стандартен производствен обем.....	104
Изчисляване на СПО	104

ГЛАВА ВТОРА

ДЪРЖАВНИТЕ ПОМОЩИ В СЕКТОР ЗЕМЕДЕЛИЕ

ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

106

Раздел I. Новите правила – регламент за групово освобождаване, насоки, „de minimis“, извънредно законодателство.....

106

Раздел II. Кой може да получи държавна помощ – основни изисквания?

110

Раздел III. Схеми за държавна помощ – практически съвети, срокове, кандидатстване	112
1. Държавните помощи в СЕКТОР РАСТЕНИЕВЪДСТВО за 2023 г. са следните:.....	112
1.1. Помощ за участие на земеделски стопани в схема за качество за производство на семена и посадъчен материал.....	113
1.2. „Помощ за съфинансиране на застрахователни премии при застраховане на селскостопанска продукцията.....	114
1.3. Помощ за компенсирание на щетите по земеделските култури, причинени в резултат на неблагоприятни климатични събития, които могат да бъдат приравнени на природни бедствия.....	117
1.4. Помощ за компенсирание разходите на земеделски стопани, свързани с изпълнение на мерки по „Национална програма от мерки за контрол на почвени неприятители по картофите от сем. Телени червеи (Elateridae).....	120
1.5. Помощ за компенсирание разходите на земеделски стопани, свързани с изпълнение на мерки по Националната програма за контрол на вредителите по трайните насаждения през зимния период	122
1.6. Помощ за компенсирание разходите на земеделски стопани, свързани с изпълнение на мерки по „Национална програма от мерки за контрол на Доматен миниращ молец – Tuta absoluta Meyrick (Lepidoptera)“	124
1.7. Помощ за сертифициране на стопанства в сектор „Плодове и зеленчуци“ по стандарта GLOBALG.A.P.....	125
1.8. Помощ за инвестиции в материални активи в земеделски стопанства, свързани с първично производство на растениевъдна земеделска продукция.....	126
2. Държавните помощи в СЕКТОР ЖИВОТНОВЪДСТВО за 2023 г. са:.....	127
2.1. Помощ за реализирането на доброволно поети ангажименти за хуманно отношение към птици	127
2.2. Помощ за реализирането на доброволно поети ангажименти за хуманно отношение към свинете.....	129
2.3. Помощ за създаване и поддържане на родословна книга и за определяне продуктивността и генетичните качества на животните	131
2.4. Помощ за компенсирание разходите на земеделски стопани, свързани с изпълнение на мерките по Държавната профилактична програма и Програмите за надзор и ликвидиране на болести по животните.....	137
2.5. Помощ за компенсирание на материални щети по загинали селскостопански животни и унищожени пчелни кошери в резултат на природни бедствия.....	138
2.6. Помощ за компенсирание на разходите при отстраняване и унищожаване на мъртви животни.....	139
2.7. Помощ за инвестиции за закупуване или изграждане на обекти за преработка и/или обработка на сурово мляко (мини мандри)	140
2.8. Инвестиции за закупуване на съоръжения за добив и съхранение на сурово мляко и съоръжения за изхранване на новородени животни с мляко	141
2.9. Инвестиции за изграждане на кланични пунктове.....	142
3. ХОРИЗОНТАЛНИ ПОМОЩИ, които ще се прилагат през 2023 г.:.....	143
3.1. Данъчни мерки.....	143
3.2. Държавна помощ за участие в изложения.....	149
3.3. Минимални помощи от типа de minimis.....	151
3.4. Извънредни мерки.....	152

ГЛАВА ТРЕТА

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

И УСТОЙЧИВОСТ 155

Раздел I. Основни цели на Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) 155

Раздел II. В какво направление може да очаквате финансиране? 158

1. „Фонд за насърчаване на технологичния и екологичния преход на селското стопанство“, който ще разполага с 524,9 млн. лева. 158
2. Дигитализация на процесите „от фермата до трапезата“ 161

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

КАК СЕ КАНДИДАТСТВА ПО ЕВРОПРОЕКТ

ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ?..... 163

Раздел I. Стъпки за кандидатстване 163

- Стъпка 1: Решението за какво да се кандидатства..... 163
- Стъпка 2: Информираност за европрограми..... 164
- Стъпка 3: Критерии за допустимост на кандидата 165
- Стъпка 4: Допустими и недопустими разходи 165
- Стъпка 5: Процент безвъзмездно финансиране 166
- Стъпка 6: Срокове за изпълнение..... 166
- Стъпка 7: Критерии за методическа оценка на проектното предложение 167
- Стъпка 8: Празният формуляр за кандидатстване 167
- Стъпка 9: Попълване на формуляра за кандидатстване 167
- Стъпка 10: Подаване/входиране на документите за кандидатстване по европроект 169
- Стъпка 11: Подписване на договор за безвъзмездна финансова помощ 170
- Стъпка 12: Реализиране на проекта за безвъзмездна финансова помощ 170
- Стъпка 13: Отчитане на проекта за безвъзмездна финансова помощ 171
- Стъпка 14: Верифициране изпълнението на проектите и плащане..... 172
- Стъпка 15: Мониторинг (наблюдение върху изпълнението на проекта)..... 173

Раздел II. Специфични изисквания за земеделските стопани и преработвателите на селскостопанска продукция	175
Раздел III. Програми за кандидатстване по НПВУ, недопустими за подпомагане за селскостопански производители и преработватели	177
Раздел IV. Секторни национални програми	189
1. „Преструктуриране и конверсия на лозя“	190
2. „Популяризиране в трети държави“	193
3. „Инвестиции в предприятия“	196
4. „Застраховане на реколтата“	198
5. „Събиране на реколтата на зелено“	199
6. „Информиране в държавите членки“	201
7. „Кризисно съхранение на вино“	202

ПРИЛОЖЕНИЯ

Указания, методики и примери от успешно реализирани европроекти с помощ при попълване

на образци на документи	205
ПРИЛОЖЕНИЕ № 1	206
ПРИЛОЖЕНИЕ № 2	207
ПРИЛОЖЕНИЕ № 3	208
ПРИЛОЖЕНИЕ № 4	209
ПРИЛОЖЕНИЕ № 5	210
ПРИЛОЖЕНИЕ № 6	211
ПРИЛОЖЕНИЕ № 7	212
ПРИЛОЖЕНИЕ № 8	213
ПРИЛОЖЕНИЕ № 9	214

ВЪВЕДЕНИЕ

Като член на Европейския съюз България има възможност да се възползва от безвъзмездно финансиране в различни области и отрасли. Това са парични средства, отпуснати по различни оперативни програми, и се предоставят под различни форми. Въпросните безвъзмездни помощи се отпускат, за да се изпълняват проекти, насочени към постигането на определени резултати в съответствие с политиките на Европейския съюз. Тъй като са безвъзмездни пари, програмите имат своите строги правила за прилагане, както и последващ мониторинг, който е не по-малко важен.

Наръчникът се издава в подкрепа на земеделските стопани и представителите на преработвателните предприятия в сектор „Земеделие“, за да могат по-лесно да се ориентират във възможностите за финансово подпомагане на своите дейности и бизнес през следващите пет години. Целта е да насърчим предприемаческото им мислене, да повишим информираността им, за да могат да разгърнат потенциала и възможностите за усъвършенстване както на професионалните и личностните им умения, така и на идеите им за развитие. Най-важната ни задача е да улесним земеделските стопани да получават безвъзмездно европейско финансиране. Да ги насочим към програмите, по които могат да кандидатстват, и да им посочим тези, по които не са допустими кандидати, да подчертаем несъвместимите за кандидатстване и прилагане мерки. В кратък и прегледен вид представяме условията, на които трябва да отговорят кандидатите, размерът на безвъзмездната помощ, която биха очаквали да получат, как се кандидатства, практически съвети, които ще им спестят много време и главоблъсканици, срокове, които да спазят и съблюдават, и много други важни детайли. Друга цел е да могат да си отговорят на въпроса как и до колко биха се справили сами.

Основно земеделските производители и преработватели на селскостопанска продукция могат да кандидатстват за финансово подпомагане по:

- Интервенциите/схемите, заложиени в:
 - Директните плащания и
 - Държавните помощи в сектор „Земеделие“
- Интервенциите, заложиени в:
 - Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 - 2027 г. и
 - Секторните национални програми.

Надяваме се да помогнем на нашите читатели бързо да се ориентират в програмите за финансиране, успешно да подадат своите документи, да са уверени в процеса на кандидатстване и да реализират проектите по най-добрия и печеливш начин!

От авторите